

nari de reculat origen en regulen el funcionament (més detalls, allà); és un nom usat normalment al Nord i a l'Oest del territori que s'estén fins al Priorat i a la Ribera d'Ebre; ¹⁴ veg. també *carrerassa*.

Acarrerar tr. 'dirigir cap a', 'fer agafar una via', refl. 'agafar un camí, una direcció, una habitud' [Llull, *Blanq.*; *Epist.* Pere III, i autors moderns Vict. Cat. i JRuyra, *AlcM*; un ex. del refl. en *DAG.*]. *Acarrerament*. *Descarregar* 'descaminar' i *descarreat* (Metge).¹⁵ A Taüll de Boí una *carrerada* es diu de la corrua a manera de ferradura que fan els moixernons, els quals a Boí s'anomenen *carreretes*, 1969. *Carrerany* 'corriol, camí estret'; 'rodera' (Plana de Vic, *DAG.*); i Mn. Alcover, *Rond.* VII, 137 va usar aquest mot com a 'renglera, reguitzell' (ex. en *AlcM*), veg. també n. 15. És mot del Principat i de les Balears, tret de *carrera* o *carrer* amb el sufix *-any* (de *-ANEU*, originàriament sufix adjectiu com en *EXTRANEU* > *estrany*), que s'hauria afegit amb el valor 'insignificant', o 'fora d'ordinari', etc. Es pronuncia *carrany* en certs llocs per haploglogia; ¹⁶ hi ha a més a més una var. **carreranc* [«endavant, amic Monjo ---, per tan bon *carreranc!*», Mn. Alcover en *BDLC* x, 23; un altre ex. en *BDLC* XII, 12]¹⁷ amb el sufix *-anc* > *-ANCU*, d'origen pre-romà (com en *barranc*, *escorranc*, *burxanc*, *xujanc*, etc.; veg. JCoromines, *Top. Hesp.* II, 186-7, i l'índex); notem també *carranyanc* 'releu profund del fons del mar, de forma allargada i estreta' (Pau Vila, *Geogr. de Cat.*), que surt d'una forma **carreranyanc* per haploglogia.¹⁸ *Carràs*, veg. l'article. *Carrerassa* 'carerada, camí de bestiar': localitzem aquest mot al terme de Sta. Margalida (Mall.), a Argelers i St. Andreu de Sureda (Vallespir),¹⁹ i sobretot a la zona del Maestrat i Cast. Plana, on viuen altres formes com *lligallo*, *assegador*, *caminàs*, etc.²⁰ L'escriptor JPasc. Tirado l'usa un cop (*BSCC* II, 139, *AlcM*) i ja apareix en 1664: «fitar la *carrerassa* pera baixar e eixir los bestiers», Traver, *Ants. Cast. Plana*, p. 106. Se sent amb certa freqüència la pron. *carrassa* per haploglogia.

Carrer, m. [S. XIII, *CostTort.*, 10: «lo comunal us de les *carrereres* no sia embargat, ne perill ne puxa esser a aquells qui passaran de nit ne de dia per los *carrers* de la Ciutat»; com es veu en aquest exemple s'usava al costat de *carrera* en el mateix sentit (veg. aquest mot); un altre ex. en *LlegRSev.*, 902; altres exs. en Desclot, Muntaner, Pere IV, etc.; *AlcM*]. Fora del català apareix en alguns punts occitans.²¹ El *TdF* (I, 477) dóna *camín carré* 'chemin carrossable' sense més detall,²² i Wartburg documenta *karryé* 'chemin conduisant aux champs' a Saurat, i *carré* 'chemin creux' a Castillon i els considera manlleus del català (*FEW* II, 414-5).²³ Sense negar que potser hi tinguem un descendent del (CAMMINUS) CARRARIUS (cf. *camín carré* del *TdF*), però potser més aviat hem de pensar en una forma treta de *carrera*, que ja tenia el sentit de 'carrer' al costat del seu sentit primari de 'carrer entre les poblacions'; com que aquests dos sentits del mot podien causar confusions la dificultat s'hauria resolt per la creació d'un derivat masculí; fins i tot és possible que *carrer* fos antic des del temps visigòtic

perpetuant CARRARIUS, mot de poca vitalitat o extensió, i que fos després revitalitzat per *carrera* 'carrer'; convé notar que un altre mot significant 'carrer', *call*, també havia pres accepcions noves i a més a més s'havia barrejat amb un altre mot (veg. *CALL*), i això també havia d'afavorir la formació de *carrer*. Entre les accepcions secundàries de *carrer*, notem *fer carrer* 'obrir pas formant dues files': «e tots los stats stigueuren de peus e apartant-se a una part e l'altra, fehent *carrer*» (*Tirant*, *DAG.*); *metre's en un carrer que no té cap*, fig. (Metge, i *Tirant*, *AlcM*); *carrer de Sant Jaume* 'Via Làctia' (Mall., Mataró, *AlcM*; Sant Pol, 1923); *carrer* ha pres el sentit de 'barri' en molts llocs (p. ex. a CornellàCfl., etc.).

Carreratge, m., ant. 'dret de ser el carrer, o bé, dret de tenir com al carrer', veg. n. 21; un ex. de 1425 (*AlcM*). *Carreró*, m. originàriament diminutiu de *carrer*; 'carrer estret' [S. XIV: ex. en *DAG.*; 1390, *AlcM*; JnEsteve, 1472: «*carreró* o *carrera* estreta. Angiportus, angusta via vel angustus et strictus portus» (*DAG.*); *DTO.*, *carreró estret*; Maldà, *Excurs.*, p. 16: «[es troba] a un *carreró* lateral de la dita paròquia»]; 'corriol, carrerany, camí muntanyenc' [doc. 1451 Benasc en *Lucero*, p. 38; 1752 Recasens, *Secuita*, 71; localitzat per *AlcM* a Figueres, Pallars, Ribag., Pla d'Urgell; i se sent també a Alcúdia (Mall.), Alt Urgell, Capcir, Salzedella (Alt Maestrat), La Marina; a Gistau, Alt Aragó: «*carraron* que salle del muydor ---; por çima de un *carrerón*», doc. de 1602 llegit a Plan]; a Sella (La Marina) com a 'relleix, replà entre dues cingleres' (1963); cf. oc. ant. *carrairon* 'Gässchen, Pfad' (Lévy, *PSW* I, 219); «laisa'l camí per on venc / e vi un *carrairon* que tenc / ves un bosc ---», Jaufré, v. 5180; *carrairoun* 'ruelle, chemin de traverse', *TdF*; *carreròla* es diu a Osseja (Cerd. Fr.), però amb la pron. *curriòla* en altres pobles de Cerd. com Enveig, Er i Sallagosa; i *AlcM* localitza aquesta forma a Borén (Pallars). *Carrereta* 'bolet semblant al moixernó'; es diu així perquè es cria formant files o corrues; són varies les denominacions que l'hi donen: *carrereta* en els pobles de l'Alt Pallars (Borén, Tírvia, *AlcM*; Àreu, Boí, Espot, Manyanet, Tavascan); la var. *carredeta* (Senet), que suposa una dissimilació; *carreròla* (Espot, Rubió, Sort; Osseja Cerd. Fr.); *carriola* (Jampy, *Lliris*, 33; FoimigueraCp); *carrioleta* (MatamalaCp); *curriola* (Enveig, Sallagosa, Er CerdFr); i **carraguilla* Estaon, 1934.

Carreta [S. XIII: «con un dia fos Herodes en una *careta* ab eng(u)any aquestes paraules ausí lo *carreter* de Herodes», *VidesR*, 155v2, n. 89; altres exs. de XIV i XV, i posteriors en *DAG.* i *AlcM*). *Carret*, m. 'carro petit' (Lab.); 'rodet de fil' (Tort., Val., *AlcM*; pall., Àreu V. Ferr., 1933); der. *carretol* 'id.' (Ager, Porcioles, *Notes Folk.*, 35); *carret* com a nom d'una constel·lació a Tor V. Ferr. *Carretada* 'la càrrega que porta una carreta o carro', 'una mesura de pes de l'ofici de boter' (més detalls en *DAG.*, *AlcM*): «Havia una vinya que li daua quascun any vint *carretadas* de vi» (citat per *AlcM* de *RecEximpl.*); 'biga de certa mida', ant. (S. xv, *AlcM*); 'gran quantitat' (Belv.); *fer car-*